

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИКА РОБОТИ З ОРКЕСТРОМ
ТА ВИКЛАДАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

Фахова профілізація «Оперно-симфонічне диригування»

Спеціальність	025 Музичне мистецтво	
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	
Ступінь вищої освіти	Бакалавр	
Освітньо-професійна програма	Хорове та оперно-симфонічне диригування	
Курс	1	
Семестр	2	
Обсяг дисципліни (години / ЄКТС)	120 годин / 4 кредити ЄКТС	
Статус дисципліни (обов'язкова / вибіркова)	Обов'язкова	
Мова викладання	Українська	
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Плужніков Віктор Миколайович
	Науковий ступінь, вчене / почесне звання	Кандидат мистецтвознавства, доцент
	Посада	Доцент кафедри хорового та оперно-симфонічного диригування
	Профіль викладача, e-mail	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/performing-musicology/choral-conducting/Plushnykov_2022.pdf viktor.pluzhnikov@num.kh.ua
Анотація	<p>Дисципліна покликана підготувати майбутніх фахівців до професійної діяльності у галузі музичного мистецтва, зокрема в аспекті керування оркестровими колективами та викладання дисциплін фахового циклу.</p> <p>Основна мета курсу – надати студентам теоретичні знання та практичні навички, необхідні для роботи з оркестром різного складу і рівня. Особлива увага приділяється формуванню методичних підходів, що допомагають керівникові колективу досягти високої якості звучання, оптимальної техніки та художньої виразності виконання.</p>	
Мета дисципліни	Набуття здобувачами освіти сутності професійного комплексу знань та навичок диригента як організатора творчого процесу у музичному колективі, а також як викладача оркестрових дисциплін (диригування, читання симфонічних партитур,	

	інструментознавства, інструментування) у закладах початкової та/або профільної мистецької освіти. Навчальна дисципліна «Методика роботи з оркестром та викладання спеціальних дисциплін» є однією з ключових у процесі підготовки майбутніх оперних та симфонічних диригентів.
Програмні результати навчання	<p>ПРН3. Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.</p> <p>ПРН8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.</p> <p>ПРН12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.</p> <p>ПРН13. Вміти здійснювати педагогічну діяльність.</p> <p>ПРН14. Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті/вокалу /диригування/виконавської майстерності теорії, історії музики/композиції.</p> <p>ПРН16. Виявляти розуміння фінансово-адміністративних принципів організації мистецьких заходів, закладів культури та музичної освіти.</p>
Загальні компетентності	<p>ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p> <p>ЗК12. Здатність працювати автономно.</p>
Фахові (спеціальні) компетентності	<p>СК3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.</p> <p>СК4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.</p> <p>СК5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.</p> <p>СК11. Здатність оперувати професійною термінологією.</p> <p>СК13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.</p>
Зміст навчальної дисципліни	<p><i>Тема 1.</i> Мета і завдання курсу. Огляд спеціальної літератури.</p> <p><i>Тема 2.</i> Творчі та психологічні аспекти роботи диригента.</p> <p><i>Тема 3.</i> Формування навичок самостійної роботи з симфонічною партитурою.</p> <p><i>Тема 4.</i> Навчання диригентському аналізу музичного твору (усному та письмовому).</p> <p><i>Тема 5.</i> Визначення завдань та методів їх втілення під час репетицій з симфонічним оркестром.</p> <p><i>Тема 6.</i> Методика роботи з симфонічним оркестром над художньо-виразними засобами музичного твору.</p> <p><i>Тема 7.</i> Особливості роботи над окремими елементами оркестрової фактури музичного твору.</p>

	<p><i>Тема 8.</i> Методичні рекомендації щодо планування та проведення репетицій з солістом (солістами) і симфонічним оркестром.</p> <p><i>Тема 9.</i> Загальні положення викладання «Диригування».</p> <p><i>Тема 10.</i> Методика постановки диригентського апарату.</p> <p><i>Тема 11.</i> Послідовність вивчення метричних схем тактування – простих, складних, мішаних.</p> <p><i>Тема 12.</i> Різновиди ауфтактів, показ вступу інструментальним групам або окремим інструментам симфонічного оркестру.</p> <p><i>Тема 13.</i> Навчання основам мануальної техніки диригування.</p> <p><i>Тема 14.</i> Методика проведення занять з курсу «Читання симфонічних партитур».</p> <p><i>Тема 15.</i> Зміст та завдання курсу «Інструментознавство».</p> <p><i>Тема 16.</i> Зміст та завдання курсу з «Інструментування».</p>
Види занять	Лекційні, семінарські, самостійна робота.
Методи навчання	Під час вивчення навчальної дисципліни використовуються методи навчання: лекція, навчальна дискусія, бесіда, метод демонстрацій, практичний метод (вивчення досвіду, педагогічних принципів роботи відомих диригентів); робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, складання реферату); відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання надає додаткові можливості для проведення дистанційних занять; виконання творчих завдань тощо.
Форми та методи оцінювання	<p>Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-баловою шкалою та шкалою ЄКТС відповідно до Положення про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти.</p> <p>Поточний контроль (max 60 балів): усне опитування здобувачів вищої освіти, складання реферату або створення індивідуальних презентацій.</p> <p>Підсумковий контроль (max 40 балів) – екзамен, який передбачає:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) усні відповіді на два теоретичних питання; 2) розгорнутий аналіз симфонічного твору з точки зору його використання в освітньому процесі. <p>Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни й отримання за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 20 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.</p>
Особливості та політики дисципліни	<p>Під час вивчення навчальної дисципліни викладач та здобувачі комунікують завдяки таким засобам, як Moodle, листування через e-mail та месенджер Телеграм.</p> <p>Від студентів очікується регулярне відвідування усіх видів занять згідно з розкладом.</p> <p>Порядок повторного проходження контрольних заходів та ліквідації академічної заборгованості визначено Положенням про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти.</p> <p>Необхідною вимогою під час навчання є дотримання академічної доброчесності (списування (в т. ч. і з використанням гаджетів) під час поточного та підсумкового контролю</p>

	заборонено). В університеті панують взаємоповага, шанобливість, чесність.
Рекомендовані джерела інформації	<p>Вороновська, О. (2020). Музичний жест у науково-поняттєвій системі музики: історія та сучасність. <i>Музичне мистецтво і культура</i>, 30/1, 57–63.</p> <p>Кириленко, Я. (2020). <i>Теоретичні та практичні засади диригентської підготовки</i>. Київ. ун-т ім. Б. Грінченка.</p> <p>Кучерук, В., & Кучерук, Н. (2016). <i>Оркестрове диригування</i>. Вежа-Друк.</p> <p>Макаренко, Г. (2002). Виховання оперно-симфонічного диригента: досвід останніх десятиліть. <i>Вісник Львівської академії мистецтв</i>, 13, 50–62.</p> <p>Мурза, С. (2019). Диригентський жест як об'єкт семіотичного аналізу. <i>Науковий вісник</i>. Одеська держ. муз. акад. імені А. В. Нежданової, 29/1. 42–51.</p> <p>Откидач, В. (2014). <i>Історія та теоретичні основи диригування : навч.-метод. посіб.</i> Форт.</p> <p>Пастушок, Т. (2021). Формування комунікативної культури диригента оркестрового колективу у процесі творчої діяльності. <i>International Journal of Innovative Technologies in Social Science</i>, 2(30), 25–29.</p> <p>Carse, A. (2012). <i>The History of Orchestration by</i>. Dover Publications, Ins., New York.</p> <p>Forsyth, C. (2013). <i>Orchestration</i>. London: Dover Publications.</p>

Силабус розроблено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Методика роботи з оркестром та викладання спеціальних дисциплін», затвердженої науково-методичною радою Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського 26 серпня 2024 р., протокол № 1.